

УДК 378.093.2.015.31:[17.022.1:331.101.31](043.5)

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-4\(38\)-45-55](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-4(38)-45-55)

Акімова Ольга Вікторівна доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, 21000, тел.: (098)273-67-92, <https://orcid.org/0000-0001-6988-6258>

Сапогов Микита Володимирович доктор філософії, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, 21000, <https://orcid.org/0000-0002-0046-7650>

Гапчук Яна Анатоліївна доктор філософії, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, 21000, <https://orcid.org/0000-0003-1739-7326>

Задворняк Людмила Сергіївна кандидат педагогічних наук, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, 21000, <https://orcid.org/0000-0002-8677-5813>

Хрущак Олександр Олександрович аспірант, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, 21000

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В ОСВІТНЬО-ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглядається проблема патріотичного виховання студентської молоді в освітньо-цифровому середовищі заклададу вищої освіти. Доведено, що вивчення рідної історії, народних традицій й культури українського народу є головним чинником здійснення патріотичного виховання в освітньому середовищі закладів вищої освіти. Сформульовано завдання цього виховного напрямку в розвивальному середовищі закладів освіти, а саме: створення гуманістичної атмосфери, спрямованої на прогресивний розвиток творчого потенціалу здобувачів вищої освіти; забезпечення інтеграції між напрямками освітнього процесу; використання виховних можливостей навчальних дисциплін; розробка патріотично спрямованого змісту діяльності викладачів та студентів. Виокремлено педагогічні умови ефективності патріотичного виховання, а саме: цілеспрямованість та науков-педагогічне забезпечення патріотичного виховання студентів; виокремлення у дисциплінах

психолого-педагогічного цикла тем, проблем, професійних ситуацій, що чинять позитивний вплив на становлення у майбутніх учителів патріотичної свідомості; включення студентів в активну суспільно значущу діяльність з осмислення історичного досвіду минулого України. Схарактеризована інтеграція патріотичного виховання з іншими напрямками виховання, а саме з художньо-естетичним вихованням, котре визначається такими основними положеннями, як моральні переконання, громадянська активність й світогляд студентів, має великий позитивний вплив. Доведено, що патріотичне виховання студентської молоді безпосередньо пов'язано із формуванням ціннісних орієнтацій студентів, адже ціннісні орієнтації особистості виступають якостями, що об'єднують людей та визначають особливості соціальної системи: на основі культурних традицій, вірувань, ідей, ціннісних зразків. Визначено, що важливим напрямом патріотичного виховання студентської молоді є створення освітньо-цифрового середовища закладу вищої освіти. Середовищний підхід розглядається у науковій літературі по-різному, як: теорія й технологія керування розвитком особистості студента; як новітня методологія теорії та практики вищої освіти; як науковий інструмент вивчення індивідуальних можливостей особистості; як засіб вирішення прогресивних освітніх завдань; як системну діяльність у межах створеного освітнього середовища; як новітню стратегію розвитку освітніх систем, котра спрямована на самореалізацію та особистісно-професійне зростання молоді.

Ключові слова: виховання студентської молоді, патріотичне виховання студентів, середовище ний підхід, освітньо-цифрове середовище, цифрові технології патріотичного виховання.

Akimova Olha Viktorivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, St. Ostrozhskoho, 32, Vinnytsia, 21000, tel.: (098) 273-67-92, <https://orcid.org/0000-0001-6988-6258>

Sapohov Mykyta Volodymyrovych PhD in Education, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Ostrozhskoho St., 32, Vinnytsia, 21000, <https://orcid.org/0000-0002-0046-7650>

Нарчук Яана Анатоліївна, PhD in Education, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, St. Ostrozhskoho, 32, Vinnytsia, 21000, tel.: (063)294-86-07, <https://orcid.org/0000-0003-1739-7326>

Zadvorniak Liudmyla Serhiivna Candidate of Pedagogical Sciences, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, St. Ostrozhskoho, 32, Vinnytsia, 21000, <https://orcid.org/0000-0002-8677-5813>

Khrushchak Oleksandr Oleksandrovych postgraduate, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, St. Ostrozhskoho, 32, Vinnytsia, 21000

PATRIOTIC EDUCATION OF STUDENT YOUTH IN THE EDUCATIONAL AND DIGITAL ENVIRONMENT OF A HIGHER EDUCATION INSTITUTION

Abstract. The article examines the problem of patriotic education among student youth in the educational and digital environments of higher education institutions. It has been proven that the study of the native history, folk traditions, and culture of the Ukrainian people is the main factor in the implementation of patriotic upbringing in the educational environment of higher education institutions. The task of this educational direction in the developmental environment of educational institutions is formulated, namely: the creation of a humanistic atmosphere aimed at the progressive development of the creative potential of students of higher education; ensuring integration between areas of the educational process; use of educational opportunities in academic disciplines; and development of the patriotic content of teachers' and students' activities. Pedagogical conditions for the effectiveness of patriotic education are singled out, namely: purposefulness and scientific-pedagogical support of patriotic education of students; highlighting in the disciplines of the psychological-pedagogical cycle topics, problems, and professional situations that have a positive impact on the formation of patriotic consciousness among future teachers; inclusion of students in active socially significant activities to understand the historical experience of Ukraine's past. The characterised integration of patriotic education with other areas of education, namely artistic and aesthetic education, which is defined by such basic provisions as moral convictions, civic activity, and the worldview of students, has a great positive impact. It has been proven that the patriotic upbringing of student youth is directly related to the formation of students' value orientations, because the value orientations of an individual act as qualities that unite people and determine the features of the social system based on cultural traditions, beliefs, ideas, and value models. It was determined that an important direction of patriotic education for student youth is the creation of an educational and digital environment in a higher education institution. The environmental approach is considered in the scientific literature in different ways: as the theory and technology of managing the development of the student's personality; as the newest methodology of theory and practice of higher education; as a scientific tool for studying the individual capabilities of a person; as a means of solving progressive educational tasks; as a systemic activity within the created educational environment; as the latest strategy for the development of educational systems, which is aimed at the self-realization and personal and professional growth of young people.

Keywords: education of student youth, patriotic education of students, environmental approach, educational digital environment, digital technologies of patriotic education.

Постановка проблеми. Тенденції сучасної суспільної трансформації відповідно до глобалізаційних процесів у світі, ставлять нові вимоги до

формування патріотично спрямованої, самодостатньої та незалежної особистості студента зі сформованим інтелектом, здатного ефективно приймати особисті ціннісні національно свідомі рішення у суспільному просторі. Пріоритетним напрямом розвитку освітньо-цифрового середовища закладів вищої освіти є патріотичне виховання студентської молоді, що здійснюється з метою зміцнення духовності та національної свідомості молоді, формування рис громадянина. Практичне втілення цього виховного напрямку ґрунтується на основі залучення студентів до культурно-історичних цінностей українського народу, багатой історико-педагогічної спадщини. Важливим фактором, що забезпечує ефективність діяльності у зазначеному напрямі, є використання оновлених підходів, інноваційних технологій та цифровізації освітнього середовища закладу вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема патріотичного виховання студентської молоді розглядалася вітчизняними науковцями у таких аспектах: патріотичне виховання майбутніх учителів в умовах інтеграції України у Світове та Європейське співтовариство (Н. Опушко, О. Акімова); ставлення до праці у системі ціннісних орієнтацій студентської молоді (М. Кондратова); художньо-естетичне виховання учнів засобами народної педагогіки (М. Сапогов, М. Бахчеван); особистісно-професійний розвиток майбутнього вчителя (О. Акімова, В. Галузяк); середовищний підхід у сучасних міждисциплінарних дослідженнях з цифровізації освіти (М. Сапогов, Я. Гапчук); цифрова трансформація освітнього середовища закладів вищої освіти у німецькомовних країнах (М. Сапогов, Я. Гапчук); формування професійної компетентності магістрів засобами Smart-технологій (М. Сапогов).

Мета статті полягає в аналізі проблеми патріотичного виховання студентської молоді в освітньо-цифровому середовищі педагогічного університету.

Виклад основного матеріалу. Н. Опушко та О. Акімова, які досліджували проблему патріотичного виховання майбутніх учителів в умовах інтеграції України у світове та європейське співтовариство, визначають патріотичне виховання майбутніх фахівців як динамічний процес формування національної самосвідомості, громадянських переконань, поведінки, спрямованої на розвиток суспільства та готовності захищати Батьківщину. Автори погоджуються з думкою В. Мірошніченко, що патріотичне виховання курсантів починається із усвідомлення духовного спадку українського народу, пізнання й дотримання народних традицій та є одним з головних напрямів виховної діяльності вищих закладів військового спрямування. На основі аналізу наукової літератури з досліджуваної теми, автори роблять висновок про те, що вивчення рідної історії, народних традицій й культури українського народу є головним чинником здійснення патріотичного виховання в освітньому середовищі закладів вищої освіти. Відповідно до особливостей патріотичного виховання, виокремлених авторами, можна сформулювати

завдання цього виховного напрямку в розвивальному середовищі закладів освіти : створення гуманістичної атмосфери, спрямованої на прогресивний розвиток творчого потенціалу здобувачів вищої освіти; забезпечення інтеграції між напрямками освітнього процесу; використання виховних можливостей навчальних дисциплін; розробка патріотично спрямованого змісту діяльності викладачів та студентів [1].

Ефективність процесу формування патріотичних якостей у студентів педагогічних закладів освіти визначається певними педагогічними умовами, а саме: цілеспрямованістю та науков-педагогічним забезпеченням вирішення питань патріотичного виховання студентів; виокремленням у дисциплінах психолого-педагогічного цикла тем, проблем, професійних ситуацій, що чинять позитивний вплив на становлення у майбутніх учителів патріотичної свідомості; включенням всіх студентів в активну суспільно значущу діяльність з осмислення історичного досвіду минулого України; формуванням у майбутніх педагогів умінь та навичок публічних виступів щодо обґрунтування власних поглядів та позицій з питань історичного минулого та сучасних проблем країни; посиленням практичної складової різних видів навчальних занять та їхньої ролі у формуванні у студентів професійного мислення, світоглядних поглядів та переконань державності та патріотизму; забезпеченням системного підходу, узгодженості діяльності викладачів у патріотичному вихованні студентів; впровадженням в освітній процес інтерактивних методів навчання, таких як: проблемний та діалоговий методи, диспути, проекти, що пов'язані із застосуванням комп'ютерних технологій; формуванням у здобувачів освіти свідомого й мотивованого ставлення до історичного досвіду минулого країни. На значення впровадження інноваційних технологій у процес виховання патріотичних якостей у майбутніх учителів вказують Н. Опушко, О. Акімова, які пропонують розробити та використовувати в освітньому середовищі закладу вищої освіти таких технологій як педагогічний коучинг, проектна технологія, ситуації пізнавальної дискусії, технологія емоційного спілкування, тренінг патріотичного спрямування, тренінг розвитку особистості, сугестивна технологія, портфоліо, веб-квести, майстер-класи [1, с. 204; 2].

Патріотичне виховання студентської молоді безпосередньо пов'язано із формуванням ціннісних орієнтацій студентів. Проблема ціннісних орієнтацій інтегрує декілька наукових дисциплін: у філософській науці орієнтації відносяться до категорії норм і цінностей; у соціологічній науці – до категорії мотивації й управління; у загальній психології – до категорії механізмів поведінки й діяльності особистості. Ціннісні орієнтації особистості виступають якостями, що об'єднують людей та визначають особливості соціальної системи: на основі культурних традицій, вірувань, ідей, ціннісних зразків. Зарубіжні науковці Ф. Клакхон та Ф. Стробек вважають, що ціннісні орієнтації – це системні, згруповані за певною ознакою принципи, що

об'єднують різноманітні мотиви спільної діяльності у вирішенні загальнолюдських проблем (таких як відносини між природою й людиною, простором й часом, стосунків й дії). Ціннісні орієнтації особистості визнаються науковцями як складні утворення, що мають багатокомпонентну структуру та включає, зокрема: когнітивний, емоційний, поведінковий, мотиваційний та емоційний. У науковій літературі визначено деякі функції ціннісних орієнтацій, серед них – сенсоутворююча та регуляційна. Деякі зарубіжні науковці (Ф. Клакхон, Ф. Стродбек) виокремлюють культурні ціннісні орієнтації, що ототожнюються із ціннісними ставленнями. Визначаються певні групи культурних ціннісних орієнтацій, а саме це орієнтації: пов'язані з розумінням людської природи, добра або зла; пов'язані з характером стосунків природи і людини; пов'язані з людськими стосунками (індивідуальними, груповими, родовими); пов'язані з розумінням людської діяльності (робити, бути, зростати). Існують й інші підходи до класифікації ціннісних орієнтацій (Дж. Хофстед), а саме це такі ціннісні орієнтації: що визначають міжособистісні стосунки (індивідуалістичні або колективістичні); що пов'язані з розумінням сутності людського життя та орієнтацією на довготривалу або короткотривалу перспективу) [3, с. 30; 12].

Патріотичне виховання студентської молоді передбачає інтеграцію з іншими напрямками виховання. Так, єдність із художньо-естетичним вихованням, котре визначається такими основними положеннями, як моральні переконання, громадянська активність й світогляд студентів, має великий позитивний вплив. Адже долучення до патріотично спрямованих художньо-естетичних ідеалів, відображених у різних мистецтвах; усвідомлення мови мистецтва, літературознавча активність, засвоєння основ мистецтв впливає на розвиток таких особистісних якостей, як громадянська позиція, креативне мислення, емоційний інтелект. До засобів естетичного виховання відносять такі: суспільно значима праця, спрямована на створення духовних або матеріальних благ; усвідомлена естетика праці, краса результатів праці; природа як джерело патріотичних емоцій, естетичне сприйняття різноманіття рідної природи, що посилює почуття патріотизму та поваги до всього народного; людське спілкування як розвиток почуття естетики в стосунках, культура рідного мовлення; мистецтво як засіб патріотичного й естетичного виховання, що відбувається через літературу, музику, художні картини, театр. Головним засобом патріотичного й естетичного виховання є доручення до народних традицій, культури народу, його побуту [4, с. 28; 13].

Патріотичне виховання передбачає розвиток професійного, логічного та творчого мислення. Важливою складовою особистісного аспекта творчого мислення науковці вважають рефлексію, котра розглядається як один із принципів організації психічних процесів. Філософське визначення рефлексії включає такі характеристики: здатність інтелекту звертатися до себе; рефлексія – це мислення про мислення; аналіз досвіду задля отримання нового досвіду або перетворення досвіду з неявного в явний; самопостереження за

розвитком розуму; пізнавальний акт, спрямований на себе. Колективний аспект рефлексії пов'язаний з аналізом групової пізнавальної діяльності з координацією особистісно-професійних позицій та групових ролей. Комунікативний елемент рефлексії розглядається як складова спілкування й міжособистісної взаємодії. Важливим напрямом роботи є дослідження та обґрунтування значення рефлексії для розвитку творчого мислення, адже однією з основних напрямів психології творчості є виникнення психічних властивостей у творчому процесі [5; 6; 14].

Важливим напрямом патріотичного виховання студентської молоді є створення освітньо-цифрового середовища закладу вищої освіти. Середовищний підхід розглядається у науковій літературі по-різному, як: теорія й технологія керування розвитком особистості студента; як новітня методологія теорії та практики вищої освіти; як науковий інструмент вивчення індивідуальних можливостей особистості; як засіб вирішення прогресивних освітніх завдань; як системну діяльність у межах створеного освітнього середовища; як новітню стратегію розвитку освітніх систем, котра спрямована на самореалізацію та особистісно-професійне зростання молоді.

Новітнім напрямом розробки середовищного підходу є дослідження Ю. Бикова, який розглядає модернізацію інформаційно-освітнього простору на основі дидактичного проєктування та використання інформаційно орієнтованого методичного забезпечення освітнього процесу, а також удосконалення професійної підготовки фахівців [7; 15].

Визначальним фактором створення ефективного освітнього середовища закладу вищої освіти є цифрова трансформація на основі розвитку інформаційно-комунікаційної бази та цифрової компетентності всіх суб'єктів освітнього процесу. В. Биков з цього приводу зазначає, що цифровізація вищої освіти є важливим імперативом модернізації вищої школи, основним напрямом розвитку інформатизації розвивального середовища закладу освіти. До актуальних тенденцій цифрової трансформації вищої освіти автор відносить машинне навчання, розвиток штучного інтелекту, нейромережі, використання мобільно орієнтованих засобів, запровадження блокчейну та крипто валют, розвиток хмарних та туманних обчислень, віртуалізації, технології туманних обчислень, розроблення доповненої та віртуальної реальності, запровадження чат-ботів та віртуальних помічників. У науковій літературі пропонуються різні підходи до розуміння категорії цифровізації вищої, а саме: 1) модель викладання – навчання, використовується за умови включення в освітній процес необхідних цифрових інструментів; організації спілкування у навчальній діяльності; врахування ресурсів та інструментів; 2) модель наукового дослідження – застосування необхідного потенціалу цифровізації для організації ефективної пізнавальної діяльності; 3) модель особистісно-професійного зростання, що заснована на мотивації до високої компетентності, постійному її підвищенні; 4) модель цифрової зрілості – цифровізація як засіб розвитку компетенцій та загальної культури [8; 16].

Про значення розробки технології Smart-освіти та її використання у процесі національно-патріотичного виховання студентів пише М. Сапогов. Ефективна реалізація цього напрямку діяльності, на думку автора, за умови створення новітнього методичного забезпечення: навчально-методичних посібників з організації патріотичного виховання студентів, електронних посібників з педагогічних дисциплін (історії педагогіки, методики виховної роботи, основ педагогічної майстерності), створенні творчих проєктів. Нині актуалізуються інтелектуальні технології у професійній освіті, що спрямовані на підвищення ефективності процесу навчання в університеті та покращення якості надання освітніх послуг. Smart-освіта, на думку автора, надає нові можливості у використанні електронного навчання для використання на віддаленні; у процесі переходу з однієї платформи на другу; для забезпечення мобільності, постійності й доступності навчальної інформації; задля дотримання автономності викладача та студента через використання мобільних пристроїв у пізнавальному процесі; застосування гнучкості навчання задля урахування індивідуальних здібностей студента; створення індивідуальних програм особистісно-професійного розвитку студента; створення індивідуальних мотиваційних моделей навчання; взаємодія з роботодавцями щодо змісту освіти [9; 10; 11].

Висновки. Таким чином, проблема патріотичного виховання студентської молоді в освітньо-цифровому середовищі заклададу вищої освіти є актуальною та доцільною. Ефективними шляхами патріотичного виховання є вивчення рідної історії, народних традицій й культури українського народу, що визначається головним чинником здійснення патріотичного виховання в освітньому середовищі закладів вищої освіти. До завдань патріотичного виховання в розвивальному середовищі закладів освіти відноситься : створення гуманістичної атмосфери, спрямованої на прогресивний розвиток творчого потенціалу здобувачів вищої освіти; забезпечення інтеграції між напрямками освітнього процесу; використання виховних можливостей навчальних дисциплін; розробка патріотично спрямованого змісту діяльності викладачів та студентів. Ефективними педагогічними умовами патріотичного виховання є: цілеспрямованість та науков-педагогічне забезпечення патріотичного виховання студентів; виокремлення у дисциплінах психолого-педагогічного цикла тем, проблем, професійних ситуацій, що чинять позитивний вплив на становлення у майбутніх учителів патріотичної свідомості; включення студентів в активну суспільно значущу діяльність з осмислення історичного досвіду минулого.

Література:

1. Опушко Н. Р., Акімова О. В. НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ СПІВТОВАРИСТВО. (2018). *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 50, 204-208. <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/4798>.

2. Акімова О. В. Розвиток творчого мислення майбутнього вчителя: *методичні рекомендації*. Вінниця: Вінницька міська друкарня. 2008.
3. Акімова О. В., Кондратова М. В. Ставлення до праці у системі ціннісних орієнтацій студентської молоді: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія*. 2019. Випуск 6. С.29-33. DOI: <https://doi.org/10.31652/2415-7872-2019-60-29-33>.
4. Акімова О. В., Сапогов М. В., Бахчеван М. В. Художньо-естетичне виховання учнів засобами народної педагогіки. *«Перспективи та інновації науки» (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. №1(19) 2023. С.23-32. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-1\(19\)-23-32](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-1(19)-23-32).
5. Особистісно-професійний розвиток майбутнього вчителя: монографія / Акімова О., Галузьяк В. [та ін.]. Вінниця: ТОВ «Нілан_ЛТД», 2014. 416 с.
6. Професійне становлення особистості майбутнього вчителя: монографія / Акімова О., Галузьяк В. [та ін.]. Вінниця: «Твори», 2018. 328 с.
7. Акімова О.В., Сапогов М.В., Гапчук Я.А. Середовищний підхід у сучасних міждисциплінарних дослідженнях з цифровізації освіти. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 46. 2022. С. 234-238. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/46.47>.
8. Акімова О. В., Сапогов М. В., Гапчук Я. А. Цифрова трансформація освітнього середовища закладів вищої освіти у німецькомовних країнах. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 50. Том 2. 2022. С. 166-172. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/50.2.33>.
9. Сапогов М. В. Формування професійної компетентності магістрів засобами Smart-технологій : монографія / Микита Володимирович Сапогов. Вінниця: ТОВ «Твори», 2021. 271 с.
10. Akimova O., Sapogov M., Napchuk Y. Modern Approaches to the Study and Use of SMART-Technology in the Preparation of Masters. *Наукові записки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія*. Випуск 75. 2023. С. 14–19. DOI: <https://doi.org/10.31652/2415-7872-2023-75-14-19>.
11. Akimova O., Kaplinskiy V., Sapogov M. FEATURES OF THE USE OF SMART TECHNOLOGY IN THE TRAINING OF MASTER'S STUDENTS IN UNIVERSITIES OF FOREIGN COUNTRIES. *Педагогіка*, 2023, № 2. URL: <https://vspu.net/pedeutology/index.php/journal>.
12. Dmytro M. Kartolapov, Vsevolod. O. Novikov, Sergii V. Tymchuk, Olga V. Akimova, and Natalia A. Bouhlal "Methods of analysis of encephalograph signals using neural networks", *Proc. SPIE 12126, Fifteenth International Conference on Correlation Optics, 121262M (21 December 2021)*; <https://doi.org/10.1117/12.2617392>.
13. Акімова О. В., Дудікова Л. В., Коломієць, А. М., Остраус Ю. М. Формування когнітивної складової професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів засобами інформаційно-освітнього блогу. *Information Technologies and Learning Tools*, 2020, Vol 7, № 1. С. 90-107. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v75i1.3071>.
14. Особистісно-професійне становлення майбутнього педагога: монографія / Акімова О., Галузьяк В. [та ін.]. Вінниця: «Твори», 2020. 228 с.
15. Розвиток професійно важливих якостей у майбутніх учителів: монографія / Акімова О.В., Галузьяк В.М. [та ін.]. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. 248 с.
16. Oleg M. Slushny, Olha V. Akimova, Alla M. Kolomiets, Ievgen V. Gromov, Khamska, Nelina B Educational project «Pedagogical insight» as a technology of the future teachers' personal professional formation. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. (SIE-2020) International Scientific Conference. May 22-23, 2020, Academy of Technologies, Rezekne, Latvia*. URL : <https://conferences.ru.lv/index.php/SIE/SIE2020/paper/view/3516>.

References:

1. Opushko, N. R., & Akimova, O. V. (2018). Natsionalne vykhovannia maibutnikh uchyteliv v umovakh intehratsii ukrainy u svitove spivtovarystvo. [Patriotic Education of Future Teachers in Ukraine Integration in the World and European Community]. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 50, 204-208. Retrieved from <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/4798>. [in Ukrainian].

2. Akimova, O. V. (2008). *Rozvytok tvorchoho myslennia maibutnoho vchytelia [Development of creative thinking of the future teacher]*. Vinnytsia: Vinnytska miska drukarnia. [in Ukrainian].
3. Akimova, O. V., & Kondratova, M. V. (2019). *Stavlennia do pratsi u systemi tsinnisnykh orientatsii studentskoi molodi: vitchyzniani ta zarubizhnyi dosvid. [The Student Youth's Work Attitude in the Value Orientation System: Domestic and Foreign Experience]*. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Serii: pedahohika i psykholohiia. - Scientific notes of Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynskyi. Series: pedagogy and psychology*. 6. 29-33. DOI: <https://doi.org/10.31652/2415-7872-2019-60-29-33>. [in Ukrainian.]
4. Akimova, O.V., Sapohov, M.V., & Bakhchevan, M.V. (2023). *Khudozhno-estetychne vykhovannia uchniv zasobamy narodnoi pedahohiky. [Artistic and Aesthetic Education of Students Using the Means of Folk Pedagogy]*. «*Perspektyvy ta innovatsii nauky*» (Serii «*Pedahohika*», Serii «*Psykholohiia*», Serii «*Medytsyna*»). - "Prospects and innovations of science" ("Pedagogy" Series, "Psychology" Series, "Medicine" Series). 1(19). 23-32. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-1\(19\)-23-32](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-1(19)-23-32). [in Ukrainian].
5. Akimova, O. & Haluziak, V. (2014). *Osobystisno-profesiyni rozvytok maibutnoho vchytelia. [Personal and professional development of the future teacher]*. Vinnytsia: TOV «Nilan_LTD», 416. [in Ukrainian].
6. Akimova, O. & Haluziak, V. (2018). *Profesiine stanovlennia osobystosti maibutnoho vchytelia.. [Professional development of the personality of the future teacher]*. Vinnytsia: «Tvory», 328. [in Ukrainian].
7. Akimova, O., Sapohov, M., & Hapchuk, Y. (2022). *Seredovyshchnyi pidkhid u suchasnykh mizhdystsyplinarykh doslidzhenniakh z tsyvrovizatsii osvity. [The Environmental Approach on Modern Interdisciplinary Research on the Digitalization of Education]*. *İnnovaciyna Pedagogika - Innovative pedagogy*. 46, 234–238. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/46.47>. [in Ukrainian].
8. Akimova, O., Sapohov, M., & Hapchuk, Y. (2022). *Tsyfrova transformatsiia osvitnoho seredovyshcha zakladiv vyshchoi osvity u nimetskomovnykh krainakh. [Digital Transformation of the Educational Environment of Higher Education Institutions in German-Speaking Countries]*. *İnnovaciyna Pedagogika. - Innovative pedagogy*. 2(50), 166–172. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/50.2.33>. [in Ukrainian].
9. Sapohov, M. V. (2021). *Formuvannia profesiinoi kompetentnosti mahistriv zasobamy Smart-tekhnologii. [Formation of professional competence of masters by means of Smart technologies]*. Vinnytsia: TOV «Tvory», 271. [in Ukrainian].
10. Akimova, O., Sapogov, M., & Hapchuk, Y. (2023). *Modern Approaches to the Study and Use of SMART-Technology in the Preparation of Masters. Naukovi Zapiski Vinnic'kogo Derzhavnogo Pedagogičnogo Universitetu İmeni Mihajla Kocubins'kogo - Scientific notes of Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynskyi. Series: pedagogy and psychology*. 123(75), 14–19. DOI: <https://doi.org/10.31652/2415-7872-2023-75-14-19>.
11. Akimova, O., Kaplinskiy, V., & Sapohov, M. (2023). *Features of the Use of Smart Technology in the Training of Master's Students in Universities of Foreign Countries. Pedeutopogy*. 2. 14-21. Retrieved from <https://vspu.net/pedeutology/index.php/journal>.
12. Kartolapov, D. M., Novikov, V. O., Tymchyk, S. V., Akimova, O. V., & Bouhlal N. A. (2021). *Methods of analysis of encephalograph signals using neural networks. Proc. SPIE 12126, Fifteenth International Conference on Correlation Optics, 121262M*; DOI: <https://doi.org/10.1117/12.2617392>.
13. Akimova, O. V., Dudikova, L. V., Kolomiets, A. M., & Ostraus, Y. M. (2020). *Formation of the Cognitive Component of Medical Students' Professional-Communicative Culture by Means of an Informational-Educational Blog. ITLT*, 75 (1), 90–107. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v75i1.3071>.

14. Akimova, O. & Haluziak, V. (2020). *Osobystisno-profesiine stanovlennia maibutnoho pedahoha. [Personal and professional formation of the future teacher]*. Vinnytsia: «Tvory». 228. [in Ukrainian].

15. Akimova, O. V. & Haluziak, V.M. (2016). *Rozvytok profesiino vazhlyvykh yakosti u maibutnikh uchyteliv. [Development of professionally important qualities in future teachers]*. Vinnytsia: TOV «Nilan-LTD», 248. [in Ukrainian].

16. Slushny, O. M., Akimova, O. V., Kolomiets, A. M., Gromov, I. V., & Khamska, N. B. (2020). Educational project «Pedagogical insight» as a technology of the future teachers' personal professional formation. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. (SIE-2020) International Scientific Conference*. May 22-23, 2020, Academy of Technologies, Rezekne, Latvia. Retrieved from <https://conferences.ru.lv/index.php/SIE/SIE2020/paper/view/3516>.